

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8559/2025-8-5>

УДК 330

Зачосова Наталія Володимирівна

докторка економічних наук, професорка,
професорка кафедри менеджменту та державної служби,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8469-3681>

Бичкова Дар'я

здобувачка освіти рівня «бакалавр»,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-8600-1342>

**ТРАНСФОРМАЦІЇ МЕТОДОЛОГІЇ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ
СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ
БЕЗПЕКОЮ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ПРОЄКТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ**

У статті розглядається актуальна проблема стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств у сучасних умовах загальноекономічної невизначеності та зростаючих ризиків. Наголошується, що відсутність стратегічного підходу до управління фінансово-економічною безпекою може призвести до нестабільності, перевитрати ресурсів та загрози банкрутства. Зазначено, що ключовою проблемою є нестача методологічних і інформаційних ресурсів для застосування стратегічного управління фінансово-економічною безпекою в умовах невизначеності. Досліджено можливості використання проєктного менеджменту як ефективного інструменту для стратегічного управління та побудови комплексних систем забезпечення безпеки підприємств. Проєктний підхід пропонується як засіб гнучкого управління безпекою, що дозволяє адаптувати стратегії до змін зовнішнього середовища, оптимізувати використання корпоративних ресурсів та підвищувати стійкість підприємств. Акцентується увага на проблемах, з якими стикається менеджмент українських підприємств у процесі стратегічного управління фінансово-економічною безпекою. До них віднесено: відсутність довгострокового стратегічного планування, низьку обізнаність керівників щодо ризик-менеджменту, кадровий дефіцит, нестачу ресурсів для інноваційного розвитку та низьку підтримку з боку держави. Розглянуто методологічні підходи до безпеки орієнтованого стратегічного менеджменту та перераховано варіанти управлінських стратегій залежно від типу кризової ситуації, що може виникнути на підприємстві. Підкреслюється, що використання проєктного менеджменту дає змогу не лише покращити стратегічне управління фінансово-економічною безпекою, а й забезпечити ефективне прогнозування ризиків, адаптацію до мінливих ринкових умов та забезпечення стабільного розвитку компанії. Запропоновано практичні рекомендації щодо впровадження гнучких управлінських підходів на основі проєктного менеджменту, які дозволяють підвищити ефективність фінансово-економічної безпеки підприємств у довгостроковій перспективі.

Ключові слова: стратегічне управління, фінансово-економічна безпека, проєкт, проєктний менеджмент, управління економічною безпекою.

Nataliia Zachosova, Dar'ya Bychkova

Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy

**TRANSFORMATIONS IN THE METHODOLOGY OF SOLVING
STRATEGIC MANAGEMENT PROBLEMS IN FINANCIAL
AND ECONOMIC SECURITY USING PROJECT MANAGEMENT**

The article examines the pressing issue of strategic management of financial and economic security for enterprises in the context of overall economic uncertainty and increasing risks. It highlights that the absence of a strategic approach to managing financial and economic security may lead to instability, resource overruns, and the threat of bankruptcy. The study points out that a key challenge lies in the lack of methodological and informational resources necessary for implementing strategic management of financial and economic security under conditions of uncertainty. The research explores the potential of project management as an effective tool for strategic management and the development of comprehensive enterprise security systems.

The project-based approach is proposed as a means of flexible security management, enabling the adaptation of strategies to changing external environments, optimizing the use of corporate resources, and enhancing enterprise resilience. The article emphasizes the challenges faced by Ukrainian enterprises in the process of strategic management of financial and economic security. These challenges include the absence of long-term strategic planning, low awareness among managers regarding risk management, a shortage of qualified personnel, insufficient resources for innovative development, and weak government support. Methodological approaches to security-oriented strategic management are examined, and various management strategies are outlined depending on the type of crisis situation an enterprise may encounter. The study underscores that the application of project management not only improves strategic management of financial and economic security but also facilitates effective risk forecasting, adaptation to dynamic market conditions, and the assurance of stable company development. Finally, practical recommendations are provided for implementing flexible management approaches based on project management principles. These approaches are aimed at enhancing the long-term effectiveness of financial and economic security in enterprises.

Keywords: strategic management, financial and economic security, project, project management, economic security management.

Вступ. На рівні топ-менеджменту сучасних підприємств, проблема стратегічного управління фінансово-економічною безпекою уже тривалий час продовжує бути актуальною через фактори загально економічної невизначеності та постійне зростання кількості ризиків у зовнішньому та внутрішньому середовищі функціонування українських суб'єктів господарювання. Для розроблення реалістичної стратегії діяльності компаній важливою передумовою є стабільність їх оточення та здатність прогнозувати майбутнє з мінімальними відхиленнями від встановлених орієнтирів і планових показників. Однак, тривалі воєнні дії на території України, глобальна економічна турбулентність, світова політична криза та інші виклики сучасності не дають експертам змоги робити достовірні припущення щодо економічного розвитку не лише різних форм бізнесу, але і країн і регіонів. Відтак, планувати майбутнє установ і організацій стає усе важче. Проте, існувати без стратегії суб'єкт господарювання, який планує продовжувати свою діяльність на ринках, слідувати цілям сталого розвитку, задовольняти потреби клієнтів, інноваційно розвиватись та залишатися активним учасником економічних відносин, не може. З огляду на це, потребують вивчення на теоретико-методологічному рівні підходи до формалізації стратегій управління фінансово-економічною безпекою.

Проектний менеджмент характеризується високим рівнем гнучкості при прийнятті управлінських рішень, що може бути корисною практикою у ситуації, коли реагувати на зміни умов досягнення стратегічних орієнтирів менеджменту компанії потрібно миттєво. Тому варто оцінити можливості використання проектного менеджменту під час стратегічного управління фінансово-економічною безпекою, а також у процесі побудови комплексних систем її забезпечення.

Матеріали та методи. Стратегічне управління економічною безпекою перебуває у площині досліджень багатьох сучасних вчених [1]. Їх намагання

віднайти дієві та результативні підходи до стратегічного планування безпеки орієнтованих заходів для стабілізації діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання, яка знаходиться під інтенсивним впливом традиційних економічних ризиків, сформованих економічною невизначеністю, та загроз воєнного часу, суттєво розширили теоретико-методичні надбання української наукової школи безпекознавства. Так, Вдовиченко Л. Ю., Волосяк М. В. формалізують теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства [3], Ковальчук А. М. визначає чинники стратегічного управління економічною безпекою підприємства в умовах змін [6], Корчевська Л. О. пропонує адаптаційні та біфуркаційні стратегії управління економічною безпекою підприємницьких структур [7], Сидорчук І. Чинить спроби систематизувати теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур [8]. Популяризація проектного менеджменту та спроби використання його підходів до вирішення проблем управління економічною безпекою суб'єктів господарювання стало каталізатором для нових наукових публікацій. Зокрема, Занора В. О., Сільченко Б. І. одними з перших в Україні розпочали доводити доцільність управління системою економічної безпеки підприємства на основі проектного підходу [8]. У 2021 році побачили світ публікації таких вчених, як Вівчар О. І., що конкретизує нормативно-правові засади методології економічної безпеки підприємства на основі застосування проектного підходу у фокусі сучасних викликів [4] та Шатарського А. Я., який пропонує проектні рішення щодо зміцнення економічної безпеки підприємств мережевих структур у фокусі сучасних викликів та загроз [10]. Проектний підхід застосовують Носань Н.С. і Чакалов А.К. при спробах наблизитись до вирішення на теоретико-методичному

рівні проблеми управління фінансово-економічною безпекою бізнесу під впливом війни [9] та Ольшанський О.В., Самборська О. Ю., Білінська О. П., Луценко О. І. під час узагальнення основ еколого-економічного механізму ресурсозбереження на підприємствах в проектах посилення економічної та продовольчої безпеки [2].

При обрані управлінського підходу, за якого досягнення та підтримання стану фінансово-економічної безпеки компанії вважатиметься окремим проектом у системі менеджменту організацій, теоретики та практики стикаються з проблемою відсутності належного науково-методологічного та інформаційного забезпечення. Не до кінця сформованими наразі залишаються підходи до проектного управління фінансово-економічною безпекою в умовах невизначеності та ризиків; відсутнє комплексне розуміння з боку менеджменту підприємств можливостей гнучкого управління системами фінансово-економічної безпеки та перспектив його використання під час стратегічного планування їх оновлення та розвитку.

Метою дослідження є пошук, узагальнення та формалізація можливостей і напрямів трансформації методології вирішення проблем стратегічного управління фінансово-економічною безпекою із використанням проектного менеджменту.

Результати. Прикро визнавати, але велика кількість українських компаній на рівні вищої та середньої ланки менеджменту і досі не усвідомлює важливість стратегічного управління та перспективного планування своєї діяльності. Пророблений нами контент-аналіз інформаційних ресурсів, зокрема, відкритих даних офіційних сайтів вітчизняних суб'єктів господарської діяльності свідчить про те, що лише ті підприємницькі структури, які перебувають у тривалій співпраці з зарубіжними фірмами та організаціями, мають інвестиції від закордонних партнерів і донорів чітко визначають і відкрито оприлюднюють стратегічні орієнтири своєї подальшої діяльності та розвитку, прогнозують власний фінансовий стан та прораховують майбутні показники економічного потенціалу, формують кадровий резерв і на основі усіх цих даних мають більш чіткі формалізовані стратегії на 3–5 років свого «економічного життя». Методологія прийняття управлінських рішень у компаніях, які не мають стратегічної візії господарських перспектив, характеризується ситуативністю, епізодичністю, відсутністю комплексного підходу до отримання інформаційного підґрунтя для вчинення управлінських дій під впливом ризиків або за їх відсутності, тощо. Менеджмент таких компаній інколи вчасно, інколи запізно – ідентифікує проблему, усвідомлює виклик і стрімко намагається знайти шляхи їх вирішення або реакції на них. У багатьох випадках це спрацьовує, хоча і вимагає

суттєвих витрат корпоративних ресурсів. Водночас, у питаннях забезпечення фінансово-економічної безпеки використання такого підходу впродовж тривалого проміжку час призводить до дестабілізації функціонування складових системи економічної безпеки, до атрофії їх спроможності забезпечувати захист активів підприємств від впливу загроз зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування суб'єктів господарювання, до несвоєчасної ідентифікації ризиків та некоректної оцінки їх наслідків, а відтак – до перевитрати ресурсів і постійно притаманної загрози банкрутства та ліквідації бізнесу. Сидорчук І. наголошує, що для всебічного охоплення та врахування різних аспектів діяльності підприємства у процесі прийняття управлінських рішень та реалізації інноваційної стратегії розвитку доцільним є використання сукупності методологічних підходів, доповнюючи їх іншими критеріями та збалансованими показниками, які б відповідали специфіці діяльності підприємства, типу галузі та ряду інших факторів, пріоритетність яких визначає для себе окремо кожне підприємство в залежності від мети та напрямів оцінювання, в тому числі стану фінансово-економічної безпеки [8, с. 38]. У відповідь на сформовану у теоретико-методологічній площині науковцями пропозицію мати постійно діючі комплексні системи фінансово-економічної безпеки та механізми управління ними менеджмент компаній дає відповідь, що вільних ресурсів на реалізацію такої пропозиції немає, і всі наявні економічні можливості, капітал і інтелектуальний потенціал в умовах воєнних дій спрямовані на підтримання мінімального рівня життєздатності та прибутковості бізнесу. Однак, невміння бачити майбутнє призводить до недбалого ставлення управлінського персоналу компаній і до тактичних дій щодо напрямів функціонування підприємства, тому вирішення проблеми низького рівня фінансово-економічної безпеки українських підприємницьких структур пропонуємо почати саме з привернення уваги до важливості стратегічного менеджменту. У випадку неспроможності використання комплексного підходу до розробки стратегії ведення бізнесу через брак необхідних ресурсів, пропонуємо використати проектний менеджмент для вирішення актуального завдання управління фінансово-економічною безпекою на короткострокових середньострокових та довгострокових часових інтервалах.

Звернемося до теорії безпеки орієнтованого стратегічного менеджменту. Ковальчук А. М. з позиції системного підходу пропонує під стратегічним управлінням економічною безпекою підприємства розуміти систему довготривалих та стійких управлінських рішень та процесів задля забезпечення оптимального стану захищеності економічних інтересів підприємства у тактичному

періоді та розвитку у довготривалих періодах [6, с. 89]. Акцентується увага на тому, що чинники внутрішнього та зовнішнього середовища впливають на стратегічне управління економічною безпекою підприємства, визначають її функції, цілі та завдання у стратегічному напрямі [6, с. 92]. Мінливість складу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування підприємств, їх постійні трансформації, зміни форм та видів, підкреслюють необхідність використання гнучкого управління фінансово-економічною безпекою для гарантування можливості фокусування управлінських зусиль на змінах факторів економічного середовища ведення бізнесу та на попередженні їх негативного впливу на цілісність і результативність процесів використання ресурсів компаній.

Корчевська Л. О. пропонує таке визначення поняття стратегія управління економічною безпекою підприємства – «це довгостроковий план скоординованих дій керуючої системи економічної безпеки підприємства, що створюють сприятливі та безпечні умови для її керованої системи» [7, с. 31]. Також дослідниця пропонує застосувати біфуркаційну стратегію управління економічною безпекою підприємства, яка є по суті довгостроковим планом скоординованих дій, які скеровані на компенсацію деструктивних впливів і загроз або їх нівелювання [7, с. 31]. У випадку настання стратегічної кризи, менеджменту підприємства рекомендується обрати одну з таких стратегій: стратегія захисту та виживання, стратегія прориву, стратегія відсікання зайвого, стратегія оптимізації операційних витрат, стратегія банкрутства, стратегія ліквідації. У ситуації прояву фінансової кризи на підприємстві доцільною буде одна із наступних стратегій або їх поєднання: стратегія реструктуризації активів, стратегія вивільнення власних ресурсів, стратегія збільшення доходу. Під час розгортання кризи основних бізнес-процесів рекомендовані: стратегія реінжинірингу, стратегія підвищення якості, стратегія кастомізації, стратегія ребрендингу, стратегія мінімізації логістичних витрат. За умови настання кризи підтримуючих бізнес-процесів, варто розглянути можливість використання стратегії припинення або залучення інвестицій, стратегії захисту інформаційних систем. Прояви кризи довіри стимулюють до обрання менеджментом компаній тих чи інших варіантів стратегії соціалізації, стратегії відкритості, стратегії максимальної юридичної обробки, стратегії гармонізації цінностей підприємства з цінностями співробітників, стратегії лідерства довіри, стратегії репозиціонування. Для вирішення проблеми комунікаційної кризи рекомендується обрати стратегію злиття, стратегію клієнторієнтованості або стратегію припинення взаємодії з постачальником. Альтернативою

біфуркаційній стратегії управління фінансово-економічною безпекою може бути один із видів адаптаційних стратегій [7, с. 31–34].

Проблеми стратегічного управління фінансово-економічною безпекою підприємств в Україні можна узагальнити у такий перелік, який, на жаль, постійно доповнюється та не є вичерпним:

- відмінності у інтересах різних категорій стейкхолдерів підприємств, які важко узгодити та збалансувати між собою;

- велика кількість ризиків для ведення бізнесу, які важко ідентифікуються та оцінюються;

- відсутність у менеджменту компаній належного рівня досвіду, професійної підготовки, знань, навиків та компетенцій для стратегічного управління суб'єктами господарювання;

- відсутність у багатьох вітчизняних підприємств генеральної стратегії розвитку бізнесу, яка має бути інформаційним підґрунтям для розробки стратегій підтримання стану їх фінансово-економічної безпеки;

- низький рівень ресурсного забезпечення фінансово-господарської діяльності та недостатність джерел надходження фінансових ресурсів для модернізації та розвитку бізнес-процесів;

- надмірна амбітність та агресивний стиль управління підприємствами з фокусом на отримання прибутку за будь-яку ціну та нехтуванням питаннями забезпечення безпеки бізнесу;

- кадровий голод та нездатність управлінського персоналу запровадити людино центровану модель управління підприємствами, що могло б мати позитивні наслідки для стану їх фінансово-економічної безпеки за рахунок саморегулювання механізмів управління кадровими ризиками;

- відсутність державної підтримки ініціатив щодо започаткування та розвитку систем забезпечення фінансово-економічної безпеки на мікрорівні.

Вдовиченко Л. Ю., Волосюк М. В. наполягають, що для ефективного забезпечення економічної безпеки підприємства потрібне використання системного та комплексного підходів, які визначають необхідність формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства, котрий є сукупністю спрямованих дій для досягнення поставлених цілей підприємства за допомогою створення сприятливих умов для ефективного використання ресурсів [3, с. 473]. Водночас, Занора В.О. відзначає, що «Нині одним із перспективних підходів до управління економічною безпекою підприємства є проектний підхід» [5, с. 130]. З ним погоджуються і Носань Н.С. та Чакалов А.К., які стверджують, що «проектне управління фінансово-економічною безпекою у сучасних реаліях ведення бізнесу набуває усе більшої популярності на науковому та прикладному рівнях... Управління фінансово-економічною безпекою як конкретним

проектом вимагає чіткого встановлення та розуміння мети існування системи фінансово-економічної безпеки та механізму управління нею, конкретизацію суб'єктів та об'єктів управління, постановку результату, який очікується отримати від проекту [9, с. 107].

Проектний менеджмент доцільно використовувати в стратегічному управлінні фінансово-економічною безпекою, зважаючи на його характерні особливості. Зокрема, чіткість мети та унікальність управлінських інструментів, які використовуються в проектному менеджменті, здатні забезпечити спеціалізацію механізму управління фінансово-економічною безпекою в залежності від специфіки діяльності та розміру конкретного об'єкта, для якого він буде розроблятися. Сплановані дедлайни та фіксація витрат часу, які є притаманними проектному менеджменту, дозволять структурувати процес розробки та реалізації стратегії управління фінансово-економічною безпекою, конкретизувати етапи та терміни їх завершення. Ефективність розподілу корпоративних ресурсів, яка також є характерною для проектного менеджменту, відіграє важливу роль у тих складних обставинах ресурсного забезпечення, у яких опинилися українські компанії. Поетапний підхід до реалізації завдань, які ставляться перед виконавцями проекту, дає змогу сфокусуватися на найбільш пріоритетних цілях стратегічного управління фінансово-економічною безпекою та визначити ті завдання, які будуть другорядними, та можуть бути перенесені на більш віддалений термін, що дозволить ефективніше спланувати використання часового ресурсу. Крос-функціональний характер проектного менеджменту, що передбачає залучення до реалізації проекту різних відділів, структурних підрозділів, а також фахівців із різних галузей управління, добре корелює із комплексністю системи фінансово-економічної безпеки, яка, зазвичай, має такі відмінні за своєю природою складові, як кадрова, фінансова, інформаційна, фізична, юридична, інвестиційна підсистеми безпеки. Притаманна для управління проектами орієнтація на конкретний результат дозволить розробити шляхи досягнення стратегічних орієнтирів управління фінансово-економічною безпекою та узгодити їх з цілями, місією та візією існування бізнесу.

Підкреслюючи доцільність та раціональність використання інструментів і технік управління проектами для вирішення завдань безпекою орієнтованого менеджменту, Вівчар О.І. висловлює припущення, що методологія проектного менеджменту дозволяє адаптувати процес забезпечення економічної безпеки з обліком усіх її складових на основі традиційної методології (виявлення загроз, оцінка, протидія, моніторинг) до проектного підходу (досягнення мети в умовах обмежених ресурсів), що дозволяє використовувати всі

переваги для діяльності підприємства в контексті ефективного нормативно-правового функціонування. Система показників дозволяє здійснювати моніторинг загроз і застосовувати заходи протидії виходячи із застосовуваної організаційної структури [4, с. 43]. Прогнозуючи позитивний ефект від проектного управління фінансово-економічною безпекою, Шахтарський А.Я. наголошує на тому, що застосування проектного підходу до забезпечення економічної безпеки підприємств дозволяє нівелювати фактори неефективних витрати часу та дефіциту ресурсів за рахунок концентрації зусиль на пріоритетних цілях і завданнях, пов'язаних з нейтралізацією більш істотних загроз для економічної безпеки [10, с. 114].

У рамках проектного управління економічною безпекою підприємства здійснюватиметься управління інтеграцією, змістом, термінами, вартістю, якістю, людськими ресурсами, комунікаціями, ризиками (загрозами) [5, с. 132]. Отже, методологія стратегічного управління фінансово-економічною безпекою на засадах проектного менеджменту дозволить організувати комплексний захист корпоративних ресурсів підприємств з чітким плануванням засобів, інструментів і часу, які будуть необхідні для реалізації безпекою орієнтованих заходів, а також структурувати поетапність дій, спрямованих на підтримання рівня безпеки або швидкого реагування на прояви ризиків і загроз зовнішнього внутрішнього середовища діяльності компанії та розподілити ролі та завдання для кожного учасника системи фінансово-економічної безпеки, що мають бути виконані ним для досягнення мети проекту – забезпечення високого рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання на довгостроковому часовому горизонті.

Висновки. Проблемами стратегічного управління фінансово-економічною безпекою на рівні менеджменту організацій натеper є: відмінності у інтересах різних категорій стейкхолдерів, велика кількість ризиків для ведення бізнесу, відсутність у менеджменту компаній належного рівня досвіду, професійної підготовки, знань, навиків та компетенцій, відсутність генеральної стратегії розвитку бізнесу, низький рівень ресурсного забезпечення, кадровий голод, відсутність державної підтримки ініціатив щодо започаткування та розвитку систем забезпечення фінансово-економічної безпеки, тощо. Методологія вирішення проблем стратегічного управління фінансово-економічною безпекою із використанням проектного менеджменту ґрунтується на тому, що досягнення бажаного стану безпеки сприймається управлінським персоналом як проект, у якого є замовник – власник підприємства, є зацікавлені сторони, які отримують зиск від успішної реалізації проекту – стейкхолдери, та є сформована команда, що несе відповідальність за якість результату проекту та своєчасність його

отримання. Проектний менеджмент доцільно використовувати в стратегічному управлінні фінансово-економічною безпекою, зважаючи на його характерні особливості, такі як чіткість мети та унікальність управлінських інструментів, сплановані дедлайни та фіксація витрат часу, ефективність розподілу корпоративних ресурсів, поетапний підхід до реалізації завдань, які ставляться

перед виконавцями проекту, кросфункціональний характер проектного менеджменту, що передбачає залучення до реалізації проекту різних відділів, структурних підрозділів, а також фахівців із різних галузей управління, орієнтація на конкретний результат дозволить розробити шляхи досягнення стратегічних орієнтирів управління фінансово-економічною безпекою.

Література:

1. Cherevko O., Nazarenko S., Zachosova N., Nosan N. Financial and economic security system strategic management as an independent direction of management. *The 8th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy (M3E2 2019)*. M3E2 2019. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196503001> (дата звернення: 05.02.2025).
2. Olshanskyi O. V., Samborska O. Yu., Bilinska O. P., Lutsenko I. O. The ecological and economic mechanism of resource conservation at enterprises in projects to strengthen economic and food security: the effectiveness of management decisions. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 6. С. 82–91.
3. Вдовиченко Л. Ю., Волосяк М. В. Теоретико-методологічні аспекти формування механізму стратегічного управління економічною безпекою підприємства. *Бізнес Інформ*. 2020. № 10. С. 469–477.
4. Вівчар О. І. Методологія економічної безпеки підприємства на основі застосування проектного підходу у фокусі сучасних викликів: нормативно-правові засади. *Economic synergy*. 2021. Iss. 1. С. 38–44.
5. Занора В. О., Сільченко Б. І. Управління системою економічної безпеки підприємства на основі проектного підходу. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2017. Вип. 5(1). С. 130–133.
6. Ковальчук А. М. Чинники стратегічного управління економічною безпекою підприємства в умовах змін. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2021. № 18. С. 88–93.
7. Корчевська Л. О. Адаптаційні та біфуркаційні стратегії управління економічною безпекою підприємства. *Академічний огляд*. 2020. № 1. С. 26–37.
8. Сидорчук І. Систематизація теоретико-методологічних підходів до формування, реалізації та моделювання стратегій управління інноваційним розвитком та фінансово-економічною безпекою підприємницьких структур. *Modeling the development of the economic systems*. 2021. № 2. С. 33–39.
9. Чакалов А. К., Носань Н. С. Проблеми управління фінансово-економічною безпекою бізнесу під впливом війни: традиційні напрями досліджень і проектний підхід. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2023. № 1. С. 105–109.
10. Шатарський А. Я. Проектні рішення щодо зміцнення економічної безпеки підприємств мережових структур у фокусі сучасних викликів та загроз. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Т. 6, № 2. С. 113–118.

References:

1. Cherevko O., Nazarenko S., Zachosova N., Nosan N. (2019). Financial and economic security system strategic management as an independent direction of management. *The 8th International Conference on Monitoring, Modeling & Management of Emergent Economy (M3E2 2019)*, M3E2 2019. DOI: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196503001> (accessed: 05.02.2025).
2. Olshanskyi O. V., Samborska O. Yu., Bilinska O. P., Lutsenko I. O. (2023). The ecological and economic mechanism of resource conservation at enterprises in projects to strengthen economic and food security: the effectiveness of management decisions. *Formuvannya rynkovykh vidnosyn v Ukraini – Formation of Market Relations in Ukraine*, № 6, pp. 82–91.
3. Vdovychenko L. Yu., Volosiuk M. V. (2020). Teoretyko-metodolohichni aspekty formuvannia mekhanizmu stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriumstva [Theoretical and methodological aspects of the formation of the mechanism of strategic management of the economic security of the enterprise]. *Biznes Inform – Business Inform*, № 10, pp. 469–477.
4. Vivchar O. I. (2021). Metodolohiia ekonomichnoi bezpeky pidpriumstva na osnovi zastosuvannia proiektnoho pidkhodu u fokusi suchasnykh vyklykiv: normatyvno-pravovi zasady [Methodology of economic security of an enterprise based on the application of a project approach in the focus of modern challenges: regulatory and legal foundations]. *Economic Synergy*, Iss. 1, pp. 38–44.
5. Zanora V. O., Silchenko B. I. (2017). Upravlinnia systemoiu ekonomichnoi bezpeky pidpriumstva na osnovi proiektnoho pidkhodu [Management of the economic security system of an enterprise based on a project approach]. *Ekonomichnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii – Economic Bulletin of the Zaporizhzhia State Engineering Academy*, Vol. 5(1), pp. 130–133.
6. Kovalchuk A. M. (2021). Chynnyky stratehichnoho upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriumstva v umovakh zmin [Factors of strategic management of economic security of an enterprise in conditions of change]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy “Kyivskiy politekhnichnyi instytut” – Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine “Kyiv Polytechnic Institute”*, № 18, pp. 88–93.

-
7. Korchevska L. O. (2020). Adaptatsiini ta bifurkatsiini stratehii upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva [Adaptive and bifurcation strategies for managing the economic security of an enterprise]. *Akademichnyi ohliad – Academic Review*, № 1, pp. 26–37.
 8. Sydorhuk I. (2021). Systematyzatsiia teoretyko-metodolohichnykh pidkhodiv do formuvannia, realizatsii ta modeliuvannia stratehii upravlinnia innovatsiinoho rozvytku ta finansovo-ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytskykh struktur [Systematization of theoretical and methodological approaches to the formation, implementation, and modeling of strategies for managing innovative development and financial and economic security of business structures]. *Modeling the Development of the Economic Systems*, № 2, pp. 33–39.
 9. Chakalov A. K., Nosan N. S. (2023). Problemy upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu biznesu pid vplyvom viiny: tradytsiini napriamy doslidzhen i proiektnyi pidkhid [Problems of managing financial and economic security of business under the influence of war: traditional research directions and project approach]. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia – Scientific View: Economics and Management*, № 1, pp. 105–109.
 10. Shatarskyi A. Ya. (2021). Proektni rishennia shchodo zmitsnennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstv merezhevykh struktur u fokusi suchasnykh vyklykiv ta zahroz [Project solutions for strengthening the economic security of enterprises of network structures in the focus of modern challenges and threats]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky – Ukrainian Journal of Applied Economics*, Vol. 6, № 2, pp. 113–118.

Стаття надійшла до редакції: 05.02.2025 р.